

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

ט"ו בשבט התשס"ט
9 בפברואר 2009

חוזר סוכנים ויועצים 2009-10-1
סיווג: כללי

הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח

בתוקף סמכותי לפי סעיף 31(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 (להלן – **החוק**), לפי סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ולפי סעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק קופות גמל), ולאחר התייעצות עם הועדה המייעצת, אני מורה כדלקמן:

1. כללי

סעיף 12 לחוק מחייב בעל רשיון להתאים את הייעוץ או השיווק הפנסיוני לצרכיו של כל לקוח, ולבחור את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים ביותר עבורו, וזאת לאחר שבירר עם הלקוח את מטרות החיסכון שלו באמצעות המוצר הפנסיוני, את מצבו הכספי דרך כלל, את החיסכון הקיים שלו באמצעות מוצרים פנסיוניים ואת שאר הנסיבות הצריכות לעניין, ככל שהלקוח הסכים למסור מידע לגביהם.

סעיף 14 לחוק מחייב את בעל הרשיון להעביר ללקוח, בעת מתן ההמלצה, מסמך בכתב, המפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון שלו או של קרובו באמצעות מוצר פנסיוני.

חוזר זה מפרט את אופן עריכת מסמך ההנמקה, את המידע המינימלי שיש בו, את משך הזמן שבו על בעל רשיון לשמור העתק ממסמך ההנמקה ואת חובת הגוף המוסדי בעת צירוף לקוח למוצר פנסיוני.

2. עריכת מסמך ההנמקה

- א. המסמך יוצג באופן ברור וקריא ללקוח.
- ב. מסמך ההנמקה ישא את שם ומספר תעודת הזהות של בעל הרשיון. אם בעל הרשיון פועל במסגרת תאגיד, המסמך ישא את שם ומספר הח.פ. של התאגיד אשר במסגרתו ניתן הייעוץ או השיווק הפנסיוני ואת הלוגו שלו.
- ג. אופן מילוי המסמך יהיה ממוחשב. על אף האמור לעיל, בעל רשיון שאין באפשרותו למסור מסמך ממוחשב בתום מתן הייעוץ או השיווק הפנסיוני, ימלא את המסמך

באופן ידני, ובלבד שהמסמך יוצג באופן ברור וקריא, תוך עמידה בכללים לעניין עריכת המסמך, וכן בתנאי שהעתק מודפס מהמסמך יישלח ללקוח בתוך 14 ימי עסקים.

3. הוראות לעניין תוכנו של מסמך ההנמקה

- א. מסמך ההנמקה יכלול את כל מאפייני הלקוח הרלוונטיים לעניין הייעוץ או השיווק הפנסיוני, לרבות מטרות החיסכון שלו באמצעות מוצר פנסיוני (ובכלל זה גם את המאפיינים שמגדירים את מידת הסיכון המועדפת עליו), החיסכון הקיים שלו באמצעות מוצרים פנסיוניים, מצבו הכספי דרך כלל ושאר הנסיבות הצריכות לעניין, ככל שהלקוח התבקש והסכים למסור מידע לגביהם. במקרה בו מסמך ההנמקה נמסר ללקוח בד בבד עם הסכם ייעוץ פנסיוני המכיל את מאפייני המועדכנים של הלקוח, לא יידרש בעל רשיון שהוא יועץ פנסיוני לציין את המאפיינים כאמור גם במסמך ההנמקה.
- ב. מסמך ההנמקה יכלול פירוט ענייני של השיקולים העיקריים שעמדו בפני בעל הרשיון, בבואו להמליץ ללקוח על סוג המוצר הפנסיוני, המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי המתאימים לו ביותר.
- ג. מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן ב', בעל רשיון יפרט במסמך ההנמקה את היתרונות והחסרונות העיקריים במוצר שעליו המליץ ללקוח ואת יתר השיקולים, כפי שנדרש בנספח א' לחוזר זה. בעל הרשיון יוסיף קריטריונים על אלה המפורטים בנספח א' ככל שקריטריונים נוספים נלקחו בחשבון לצורך מתן ההמלצה.
- ד. אם ההמלצה כוללת מספר סוגי מוצרים פנסיוניים או מספר מוצרים פנסיוניים, על בעל הרשיון להגדיר לגבי איזה סכום או אחוזי הפקדה או גובה משכורת או הבחנה אחרת מומלץ כל סוג מוצר או כל מוצר פנסיוני, לפי העניין, תוך התייחסות לשינויים מהותיים שניתן לצפותם בעת מילוי המסמך, לרבות שינויים בגובה ההפקדה או בגובה המשכורת או בהבחנה האחרת (לדוגמה: גידול בשכר, שינויים צפויים בהרכב המשפחתי של הלקוח וכיוצא באלה). יש לציין את השיקולים כאמור בסעיפים קטנים ב' ו-ג' לעיל בנפרד עבור כל אחד מסוגי המוצרים הפנסיוניים או המוצרים הפנסיוניים, לפי העניין, שעליהם הומלץ ללקוח.
- ה. אם ההמלצה כוללת העברת כספים מסוג מוצר פנסיוני ו/או ממוצר פנסיוני אחד לאחר, יש לציין את השיקולים כאמור בסעיף קטן ב' ולמלא את נספח א' כאמור בסעיף קטן ג' לעיל, לגבי סוג המוצר הפנסיוני ו/או המוצר הפנסיוני ממנו מועברים הכספים בהשוואה לסוג המוצר הפנסיוני ו/או המוצר הפנסיוני שאליו מועברים הכספים וכן את היתרונות והחסרונות העיקריים שבכל מוצר; לעניין חוזר זה, "העברת כספים" - העברת כספי החיסכון של הלקוח, כולם או חלקם ו/או העברת הפקדות חדשות, כולן או חלקן, אגב ביטול או הקטנת הפקדות או הקפאה של מוצר פנסיוני בשלושת החודשים שקדמו למועד מילוי ההמלצה או אגב ביטול או הקפאה הצפויים בשלושת החודשים שלאחר מועד מילוי ההמלצה.
- ו. בעל רשיון שהוא סוכן ביטוח ימלא, בנוסף למסמך ההנמקה ולטבלת ההשוואה בנספח א' המצורף אליו, גם את רשימת הגופים המוסדיים שאת מוצריהם הוא משווק,

בהתאם לטבלה כאמור בנספח ב' לחוזר זה. סוכן הביטוח ידרג את הרשימה כאמור לפי אחת משתי החלופות הבאות :

1) לפי גובה התגמול הכספי שקיבל סוכן הביטוח מהגופים המוסדיים השונים, מהגבוה לנמוך, תוך התייחסות נפרדת לכל סוג מוצר פנסיוני המשווק עבור הגוף המוסדי.

לעניין זה, "תגמול" – כל ההכנסות שהתקבלו, בין במישרין ובין בעקיפין, מהגוף המוסדי בשנה הקלנדרית האחרונה.

2) לפי מספר המוצרים הפנסיוניים שסוכן הביטוח שיווק עבור הגופים המוסדיים השונים, מהגבוה לנמוך, תוך התייחסות נפרדת לכל סוג מוצר פנסיוני המשווק עבור הגוף המוסדי;

לעניין זה, "שיווק" – הפקדת כספים במוצר פנסיוני לזכותו של לקוח או העברת כספים ממוצר פנסיוני אחד לאחר, בשנה הקלנדרית האחרונה.

ז. סוכן ביטוח יערוך את הרשימה שבסעיף קטן ו' לפי אחת משתי החלופות הבאות :

1) רשימה הכוללת את כל הגופים המוסדיים שאת מוצריהם הוא משווק מדורגים בהתאם לחלופה שנבחרה בסעיף קטן ו'.

2) רשימה נפרדת, לכל סוג מוצר פנסיוני הכוללת את חמשת הגופים המוסדיים מהם הוא מקבל את התגמול הגבוה ביותר או שמוצריהן שווקו בהיקף הגבוה ביותר (בהתאם לחלופה שנבחרה בסעיף קטן ו') מבין כלל הגופים שאת מוצריהם משווק סוכן הביטוח, וכן את הגופים הרלוונטיים להמלצה (הגופים שמהם מועברים הכספים והגופים שאליהם מועברים הכספים). הגופים הרלוונטיים להמלצה ימוקמו ביחס לחמשת גופים אלה תוך ציון מיקומם המדויק בין כלל הגופים המוסדיים שאת מוצריהם הסוכן משווק.

ח. רשימת הגופים המוסדיים כאמור לעיל תעודכן לא יאוחר מ-31 במרס של השנה העוקבת.

ט. סוכן ביטוח לא ישנה, במשך חמש שנים לפחות, את החלופה אותה בחר לדירוג הגופים המוסדיים שאת מוצריהם הוא משווק.

י. מסמך ההנמקה יכלול הצהרה של בעל הרשיון בה הוא מתחייב להתאים את הייעוץ או את השיווק הפנסיוני לצרכי הלקוח ולבחור עבורו את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים לו ביותר, בהתאם להוראות סעיף 12 לחוק, בצירוף תאריך, שם וחתומת בעל הרשיון.

יא. מסמך ההנמקה יכלול הצהרה של הלקוח בה הוא מאשר כי מסמך ההנמקה נמסר לו על ידי בעל הרשיון והצהרה שהמידע אותו הוא מסר לבעל הרשיון לצורך הייעוץ או השיווק נכון למיטב ידיעתו. המסמך לא יכלול כל הצהרה נוספת של הלקוח, לרבות בעניין קבלת המידע הרלוונטי לעניין או הבנת משמעות ההמלצה והשלכותיה.

4. הוראות כלליות

- א. יש להסביר ללקוח מינוחים מקצועיים ככל שנדרש, כך שההנמקה שניתנה ללקוח והשיקולים שעמדו בבסיסה יהיו מובנים לו.
- ב. אין לכלול במסמך ההנמקה מידע מטעה או שיש בו כדי להטעות לקוח סביר.
- ג. אין להשתמש במונחים כלליים או גורפים כגון "המוצר הוא הטוב ביותר ללקוח", "המוצר הוא המתאים ביותר ללקוח" ו"מדובר בחברת הביטוח הטובה ביותר ללקוח".
- ד. אין להשמיט ממסמך ההנמקה מידע שהיעדרו עלול להטעות לקוח סביר.
- ה. אין להציג נתונים שאינם רלוונטיים ואשר יש בהם כדי להסיח את דעתו של לקוח סביר מהנתונים העיקרים שעליו לשקול.
- ו. המידע שיוצג במסמך ההנמקה יהיה נכון ומאומת ויוצג בצורה ברורה והוגנת. בעל הרשיון יידרש לבחון את המידע שנמסר לו על ידי הלקוח ככל שהמידע זמין בידו, ולאמתו באמצעות דיווחים שונים אותם הוא יקבל מהגופים המוסדיים או באמצעות דיווחים שונים אותם מקבל הלקוח מהגופים המוסדיים או לפי נתונים נוספים שמסר לו הלקוח כגון דוחות שכר או כיוצא באלה.
- ז. יש לספק ללקוח כל מידע נוסף הרלוונטי לעניין הייעוץ או השיווק הפנסיוני, ככל שיידרש על ידו.

5. שמירת העתק ממסמך ההנמקה ומסירתו

- א. בעל רשיון ימסור לגוף המוסדי אשר אליו הוא ממליץ להעביר כספים, פירוט בדבר המלצתו וכן את פירוט השיקולים כפי שנמסרו ללקוח כאמור בסעיף 3ב', בצרוף טבלת ההשוואה שבנספח א', בתוך 7 ימי עסקים לאחר מסירת המסמך ללקוח. המידע אשר יימסר לגוף המוסדי לא יכלול את מאפייני הלקוח כאמור בסעיף 3א' ולא יכלול מידע בנוגע לצירוף הלקוח למוצרים פנסיוניים אחרים או להעברת כספים שאינה רלוונטית לאותו גוף מוסדי.
- ב. בעל רשיון ישמור העתק מכל מסמך הנמקה שנמסר ללקוח לפחות עד תום שבע שנים ממועד מסירתו ללקוח. בעל רשיון שהוא יועץ פנסיוני ישמור, בנוסף, את מסמך ההנמקה האחרון שנמסר ללקוח לפחות עד תום 7 שנים מיום סיום ההתקשרות עימו לפי הסכם הייעוץ הפנסיוני.
- ג. בעל רשיון ימסור ללקוח, לפי בקשתו, העתק ממסמך ההנמקה בתוך 3 ימי עסקים מיום קבלת הבקשה, וזאת בכפוף לאמור בסעיף קטן ב'.

6. חובת הגוף המוסדי

- א. גוף מוסדי לא יצרף ללקוח למוצר פנסיוני, הן בעת העברת כספים והן בעת הצטרפות לראשונה, אלא לאחר שקיבל לידי העתק מהמסמכים כאמור בסעיף 5א' לעיל, חתומים על ידי הלקוח.

ב. גוף מוסדי יערוך בדיקות מדגמיות לגבי לקוחות שהצטרפו אליו על ידי בעל רשיון שהוא סוכן ביטוח, ויבחן האם גיוס הלקוחות בוצע בהתאם להוראות חוזר זה.

7. תחולה

חוזר זה יחול על כל בעל רשיון, כהגדרתו בחוק, ועל כל הגופים המוסדיים, למעט במקרים שבהם ניתן, לפי חוזר "צירוף עמיתים למוצר פנסיוני – הבהרה" שמספרו 2008-9-18, לבצע עסקה ללא הליך של ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני.

8. תחילה

- א. תחילתו של חוזר זה ביום 1 באוגוסט 2009.
- ב. על אף האמור בסעיף קטן א', הוראות סעיף 2(ג) בדבר מילוי מסמך הנמקה באופן ממוחשב יחולו החל מיום 1 באוגוסט 2010.

ידין ענתבי
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון

נספח א' – טבלת השוואה

מוצר נבחר	מוצר קיים	קריטריונים להשוואה	
		מאפייני הגוף המנהל	1
		דמי ניהול מהחיסכון המצטבר (באחוזים)	2
		דמי ניהול מההפקדות (באחוזים)	3
	לא רלוונטי. אם קיים קנס במוצר הקיים, הוא ישולם בעת העברת כספי החיסכון/ הפסקת ההפקדות למוצר הקיים, ללא תלות בסוג המוצר הנבחר	קנס פדיון/סילוק (באחוזים - אם לא ניתן לציין באחוזים, יש לכתוב סכומים)	4
		האם מקדם ההמרה לפיו תחושב הקצבה מגלם הבטחת תוחלת חיים - יש לסמן "כן" / "לא"	5
		האם מקדם ההמרה לפיו תחושב הקצבה מגלם הבטחת תשואה - יש לסמן "כן" / "לא"	6
		האם שינויים בתוחלת החיים משפיעים על עדכון הקצבה המשולמת ללקוח - יש לסמן "כן" / "לא"	7
		האם שינויים בתשואה משפיעים על עדכון הקצבה המשולמת ללקוח - יש לסמן "כן" / "לא"	8
		זכאות לאג"ח מיועדות	9
		הבדלי מיסוי	10
		תשואה ברוטו	11
		מידת הסיכון	12
		שיעור עודף/גירעון אקטוארי (רלוונטי לקרנות פנסיה בלבד)	13
		כיסויים ביטוחיים	14
		סייגים, הגבלות או דחיית הלקוח לביטוח בגין מצב רפואי (הערכה בלבד)	15
		תוספת לעלות הכיסוי הביטוחי בגין מצב רפואי (הערכה בלבד)	16

מוצר נבחר	מוצר קיים	קריטריונים להשוואה	
		המוצר ממנו מקבל סוכן הביטוח את התגמול הגבוה ביותר – יש לסמן ✓	17
		אחר	18

יתרונות וחסרונות במוצר הפנסיוני הנבחר:

.....

.....

.....

.....

יתרונות וחסרונות במוצר הפנסיוני הקיים:

.....

.....

.....

.....

הסברים למילוי הנספח:

- א. אם ההמלצה כוללת העברת כספים, ימלא בעל הרשיון את הטבלה באופן השוואתי, וכן יציין את היתרונות והחסרונות שבכל מוצר.
- ב. אם ההמלצה אינה כוללת העברת כספים, ימלא בעל הרשיון רק את הטור הנוגע למוצר הנבחר בטבלה.
- ג. אם ההמלצה כוללת מספר סוגי מוצרים ו/או מספר מוצרים, בין אם בהעברת כספים ובין אם לא, ימלא בעל הרשיון את הטבלה עבור כל אחד מהמוצרים כאמור.
- ד. פירוט הקריטריונים:

- מאפייני הגוף המנהל** – יש להתייחס לקריטריונים המאפיינים את הגוף המנהל, כגון אופן ניהול התביעות, איכות השירות ואיכות התפעול.
 - דמי ניהול מהחיסכון המצטבר** – יש לציין את אחוז דמי הניהול הרלוונטיים ללקוח, לאחר מתן הנחה בדמי הניהול, אם קיימת.
 - דמי ניהול מההפקדות** – יש לציין את אחוז דמי הניהול הרלוונטיים ללקוח, לאחר מתן הנחה בדמי הניהול, אם קיימת. בפוליסות ביטוח שהונפקו לפני שנת 2004, יש לציין כי קיימים דמי ניהול כאמור, מבלי לציין את שיעורם. כאשר דמי הניהול מההפקדות יורדים עם השנים:
- (1) יש לציין את דמי הניהול הרלוונטיים ממועד מילוי הטופס ואילך (ללא דמי ניהול בתקופות קודמות);
- (2) אין להציג ממוצע דמי ניהול.

4. **קנס פדיון/סילוק** – יש לציין את שיעור הקנס במוצר הקיים במועד מילוי הטופס במקרה של פדיון, סילוק או העברת כספים, לפי העניין. אם לא ניתן לציין את שיעור הקנס, יש לציין סכומים מוחלטים. יש להבהיר ללקוח כי אם קיים קנס במוצר הקיים, הוא ישולם בעת העברת הכספים או הפסקת ההפקדות למוצר הקיים, ללא תלות בסוג המוצר הנבחר. בפוליסות מסוג מעורב או גמלא יש לציין האם קיים קנס או לא, מבלי לציין את שיעורו.
5. **האם מקדם ההמרה לפיו תחושב הקצבה מגלם הבטחת תוחלת חיים** – יש לסמן "כן" אם מקדם ההמרה לקצבה מגלם הבטחת תוחלת חיים, ולסמן "לא" אם מקדם ההמרה לקצבה אינו מגלם הבטחת תוחלת חיים. במידה שהבטחת תוחלת חיים נקבעת רק החל ממועד/גיל מסוים יש לציין זאת. בנוסף, אם הבטחת תוחלת החיים מותנית בבחירת מסלול פרישה מסוים יש לציין את המסלול (לדוגמה: הבטחה של 240 תשלומים).
6. **האם מקדם ההמרה לפיו תחושב הקצבה מגלם הבטחת תשואה** – יש לסמן "כן" אם מקדם ההמרה לקצבה מגלם הבטחת תשואה, ולסמן "לא" אם מקדם ההמרה לקצבה אינו מגלם הבטחת תשואה. אם הבטחת התשואה רלוונטית למספר שנים בודדות, יש לסמן "לא" ולציין את מספר השנים.
7. **האם שינויים בתוחלת החיים משפיעים על עדכון הקצבה המשולמת ללקוח** – יש לסמן "כן" אם הקצבה החודשית תשתנה בעקבות שינויים בתוחלת החיים לאחר התחלת תשלומי הקצבה החודשית, ולסמן "לא" אם היא לא תשתנה.
8. **האם שינויים בתשואה משפיעים על עדכון הקצבה המשולמת ללקוח** – יש לסמן "כן" אם הקצבה החודשית תשתנה בעקבות שינויים בתשואת הגוף המוסדי לאחר התחלת תשלומי הקצבה החודשית, ולסמן "לא" אם היא לא תשתנה.
9. **זכאות לאג"ח מיועדות** – אם הכספים זכאים לאג"ח מיועדות, יש לציין את שיעור הנכסים שבגינם מונפקות אג"ח מיועדות וכן מהי התשואה ברוטו על האג"ח כאמור.
10. **הבדלי מיסוי** – יש לציין מהם ההבדלים בהטבות המס בין המוצרים השונים (באופן כללי בהתאם לסטטוס הלקוח (שכיר או עצמאי) ולא על פי נתוני האישיים של הלקוח). יש להתייחס להטבות המס הן בעת ההפקדה, הן במהלך תקופת החיסכון והן בעת המשיכה.
11. **תשואה ברוטו** – יש להתייחס לתשואה ברוטו של כל אחד מהמוצרים בתקופה מוגדרת זהה (באופן כללי במוצר ולא על פי נתוני האישיים של הלקוח). התקופה תתייחס ל- 12 החודשים האחרונים הידועים שלפני מועד הייעוץ או השיווק הפנסיוני, או לתקופה ארוכה יותר, ובלבד שתהיה בכפולות של שנה ושתוצג בנפרד גם התשואה של 12 החודשים הידועים האחרונים שלפני מועד הייעוץ או השיווק כאמור. לגבי מסלול השקעה של גוף מוסדי הפועל פחות מ- 12 חודשים יש לציין את התשואה המצטברת בחודשים בהם הוא פעל, עד לחודש האחרון, ולציין את תאריך תחילת פעילותו.
12. **מידת הסיכון** – יש לציין האם הסיכון במוצר גבוה או נמוך ביחס לסיכון הממוצע באותו סוג מוצר, על פי קריטריון אובייקטיבי מקובל לסיכון. מידת הסיכון תוצג בגין

אותה התקופה לפיה הוצגה התשואה ברוטו. במקרה של העברת כספים, יש להשוות את הסיכון בין שני המוצרים.

13. **שיעור עודף/גירעון אקטוארי** – במקרה של הצטרפות לקרן פנסיה או העברה בין קרנות פנסיה, יש להתייחס לעודף/גירעון האקטוארי של כל אחת מהקרנות בתקופה מוגדרת זהה לפי דוח אקטוארי מבוקר על ידי רואה חשבון (לא מסוקר). התקופה תתייחס לשנה הקלנדרית האחרונה, או לתקופה ארוכה יותר ובלבד שתהיה בכפולות של שנה ושתוצג בנפרד השנה הקלנדרית האחרונה שלפני מועד הייעוץ או השיווק הפנסיוני.

14. **כיסויים ביטוחיים** – יש לפרט אילו כיסויים ביטוחיים קיימים ללקוח בכל אחד מהמוצרים (למשל מוות או אובדן כושר עבודה) או נמכרים אגב המוצרים, וכן להתייחס להבדלים בין כיסויים מאותו סוג (כדוגמת תקופת הפיצוי, הבחנה בין כיסוי לאובדן כושר עבודה הכולל הגדרת "עיסוק ספציפי" לבין כיסוי לאובדן כושר עבודה הכולל הגדרת "עיסוק סביר אחר" וכדומה).

15. **סייגים, הגבלות או זחיית הלקוח לביטוח בגין מצב רפואי** – יש לציין האם למיטב ידיעתו של בעל הרשיון במועד הייעוץ או השיווק הפנסיוני, קיימים או צפויים להיות סייגים או הגבלות לכיסוי ביטוחי בגין מצבו הרפואי של הלקוח, וכן האם גוף מוסדי החליט או צפוי להחליט שלא לקבל את הלקוח לאחד או יותר מהכיסויים הביטוחיים. אם בעקבות העברת הכספים מהמוצר הקיים למוצר הנבחר ייווצר מצב בו לתקופה מסוימת חלק מהכיסויים הביטוחיים במוצר הקיים או כולם לא יהיו תקפים במוצר הנבחר יש לציין את שמות הכיסויים ואת התקופה בה לא ניתן כיסוי ביטוחי כאמור (תקופת אכשרה).

16. **תוספת לעלות הכיסוי הביטוחי בגין מצב רפואי** – אם המוצר הרלוונטי הינו ביטוח, יש לציין האם למיטב ידיעתו של בעל הרשיון במועד הייעוץ או השיווק הפנסיוני, קיימת או צפויה להיות תוספת לעלות כיסוי ביטוחי כלשהו בגין מצבו הרפואי של הלקוח.

17. **המוצר ממנו מקבל סוכן הביטוח את התגמול הגבוה ביותר** – יש לסמן ✓ בטור של המוצר ממנו מקבל סוכן הביטוח את התגמול הגבוה ביותר.

נספח ב' - רשימת החברות שאת מוצריהן משווק סוכן הביטוח

מיקום	שם החברה	סוג המוצר הפנסיוני